

Sessie 1: De juiste man/vrouw op de juiste plaats? Intern (personeels)beleid ten aanzien van conservering/conservering van collecties

Jacqueline van Leeuwen en Griet Kockelkoren

Paleis / Lipsius

SESSIE 1.1

PROCESSEN & TAKEN

Griet Kockelkoren - FARO

Volgens 'SPECTRUM-N - Standaard voor collectiemanagement in musea - versie 1.0'.
Uitgave van FARO en LCM zegt dat:

Behoud en beheer van erfgoedcollecties heeft als doel het zo goed mogelijk bewaren van de collecties en omvat dan ook alle maatregelen en handelingen, zowel direct als indirect, die hiervoor getroffen moeten worden.

Behoud en beheer is dus van toepassing bij elke stap of handeling of gebeurtenis die van invloed kan zijn op de fysieke materialiteit van het object en hangt bijgevolg nauw samen met conditiecontrole.

Actieve en preventieve conservering zijn een belangrijk onderdeel van collectiebehoud- en beheer.

‘SPECTRUM-N - Standaard voor collectiemanagement in musea - versie 1.0’. Uitgave van FARO en LCM zegt dat:

Preventieve conservering omvat de handelingen en procedures die het behoud van de collectie als geheel bevorderen door de omgeving van de objecten zo optimaal mogelijk te beheersen.

Hiertoe behoren:

de controle en beheersing van omgevingsfactoren,
de verbetering van bewaaromstandigheden,
richtlijnen voor dagelijkse zorg en toezicht,
quarantaine procedures,
de opleiding van museummedewerkers en vrijwilligers,
de verbetering van calamiteitenprocedures,
richtlijnen voor derden die bijvoorbeeld verband houden
met buitengewone activiteiten in het museum (of in een ander collectiebeherende instelling) hun
werk doen.

Bron: <http://museumtwo.blogspot.be/2007/08/museum-inside-out-taking-collection-out.html>

'SPECTRUM-N - Standaard voor collectiemanagement in musea - versie 1.0'. Uitgave van FARO en LCM zegt dat:

Actieve conservering omvat het uitvoeren van handelingen aan objecten, die ingrijpen in de fysieke toestand van die objecten.

Dergelijke handelingen worden slechts uitgevoerd na een zorgvuldig vooronderzoek en na een ethische evaluatie en motivatie van het behandelingsvoorstel. Minimale interventie en reversibiliteit zijn de basiscriteria voor elke ingreep.

© FARO

'SPECTRUM-N - Standaard voor collectiemanagement in musea - versie 1.0'. Uitgave van FARO en LCM zegt dat:

Actieve conservering omvat het uitvoeren van handelingen aan objecten, die ingrijpen in de fysieke toestand van die objecten.

Redenen ervoor kunnen zijn:

een bruikleenverzoek,
een verwerving,
een presentatie,
een calamiteit,
algemene achteruitgang van een object.

Het doel kan zijn:

de conditie van het object te stabiliseren,
het object te conserveren om verder verval zo gering mogelijk te maken (indien stabiliseren niet mogelijk is),
het object te restaureren om het weer leesbaar of werkzaam te maken,
steunmateriaal te maken om het object te kunnen tentoonstellen en verpakken.

Behandelingsmethoden kunnen variëren naargelang het doel.

Eden, P. et al., A model for assessing preservation needs in libraries, London: British Library Research and Innovation Centre, 1998

Bron: Preservation Advisory Centre UK <http://www.bl.uk/blpac/pdf/basic.pdf>

Preservation can be defined as 'all managerial, technical and financial considerations applied to retard deterioration and extend the useful life of (collection) materials to ensure their continued availability'

Preventive measures can considerably extend the useful life of collections, and are usually much more cost-effective than interventive measures taken to remedy damage after deterioration has taken place.

Bron:

<http://www.bl.uk/aboutus/stratpolprog/ccare/introduction/preservation/usingcollections/whitegloves.pdf>

'SPECTRUM-N - Standaard voor collectiemanagement in musea - versie 1.0'. Uitgave van FARO en LCM zegt dat:

Ook het documenten en actueel houden van bovengenoemde zaken is essentieel voor het inzicht in de gebruiksgeschiedenis van objecten.

Deze procedure dient de volgende zaken te regelen:

Het ontsluiten van alle conserveringsinformatie via het objectnummer en het actueel houden hiervan, het verstrekken van een adequate autorisatie voordat conservering aanvangt, het vastleggen van alle informatie over actieve conserveringsbehandelingen en preventieve conserveringsmaatregelen,

© FARO

Uit bovenstaande omschrijvingen mag duidelijk zijn dat hier heel wat processen en taken vallen onder

Behoud & beheer

Preventieve- en actieve conservatie en preservering van collecties

Conservatie raakt elke SPECTRUM-procedure

Zorgen voor **OBJECTEN**
Zorgen voor **COLLECTIES**
ONDERZOEK

Taken en processen komen ook voor in internationale functieprofielen = uiteenlopend

Deze taken bevinden zich op verschillende niveaus in instellingen en

het RAAKT quasi ALLE DIENSTEN IN ERFGOEDORGANISATIES

Zorgen voor OBJECTEN
Zorgen voor COLLECTIES
ONDERZOEK

Erfgoedmedewerkers
hebben de/een **conservatiereflex**
Of (nog) niet?

Deze taken bevinden zich op verschillende niveaus in instellingen

het RAAKT ook ALLE MEDEWERKERS van/in erfgoedinstellingen

Iedereen die van ver of dichtbij met en rond de collectie werkt moet hier notie van hebben.

= een taak voor iedereen - uiteraard niet in gelijke mate

Conservatie = een taak voor iedereen - uiteraard niet in gelijke mate

VAKMANSCHAP?

VERSCHILLENDE EXPERTEN & EXPERTISES?

Of DUIVEL DOET AL?

Wat doen ze dan allemaal wel of niet?

TAKEN zijn zowel UITVOEREND, ONDERSTEUNEND, als AANSTUREND

Controleren van de directe en indirecte omgeving van objecten en collecties

klimaat

luchtkwaliteit, stof, gassen

IPM

aanwezige materialen en hun interacties,

....

Veiligheid garanderen objecten – formele en informele risicoanalyses maken en hier naar handelen.

Met collecties wordt gewerkt (onderzoek, tentoonstelling, ...) - sensibiliseren , informeren en trainen collega's. Gaande van het schoonmaakteam tot de curatoren, tot de gidsen, stagairs,

Noden bepalen objecten en collecties + in de gaten houden van conditie-evoluties + deze informatie koppelen aan maatregelen en processen – op korte - en lange termijn.

Kritisch altijd herbekijken van gevestigde systemen en processen en dit kunnen beargumenteren.

TAKEN zijn zowel UITVOEREND, ONDERSTEUNEND, als AANSTUREND

Veilige bewaarsystemen voorzien voor objecten – ondersteuning en verpakking op maat, zowel in depot, als voor transport in het kader van externe bruiklenen.

Ontstoffen van objecten

Diagnoses stellen en deze koppelen aan actieve conservatie-ingrepen + de uitvoering

Begrijpen en beoordelen externe conservatie- /restauratievoorstellen en behandelingen.

Installeren, monteren en voorbereiden van objecten voor een tentoonstelling. Mee nadenken en ontwerpen van goede 'opstelstystemen' die passen in het tentoonstellingsconcept en ook objectveilig zijn

Multitasken + zelfstandig als in samenwerkingsverbanden te werken

Communicatie , onderhandeling en overleg

Bron: <http://www.vam.ac.uk>

TAKEN zijn zowel UITVOEREND, ONDERSTEUNEND, als AANSTUREND

adviesverlening intern:

over het al dan niet vertrekken naar externe bruikleen
over conditie in het kader van verwerving (of niet)
over opstelmethoden/vorm/duur,... in tentoonstelling
....

Dit vraagt ook interdisciplinair denken + overleg

bij waardestelling
om conservatieprioriteiten te bepalen door risicoanalyse
en/of condition-assessment, ...

© Griet Kockelkoren

Adviesverlening extern:

Netwerk opbouwen voor adviesverlening en advieswinning = expertise-uitwisseling

Kennisdeling door lezingen in binnen- en buitenland, artikels, stagebegeleiding, maar uiteraard ook informeel.

Life long learning.... Opvolgen en kritisch bekijken en toepassen van nieuwe evoluties

TAKEN zijn zowel UITVOEREND, ONDERSTEUNEND, als AANSTUREND

Communicatief – efficiënt, met alle betrokken in diverse situaties , overleggen om object- en collectienoden duidelijk onder de aandacht te brengen.

Opstellen van documenten die processen en methoden bekrachtigen of die beleid maken.

Documenten van alles wat er met objecten en collecties gebeurt en ook het waarom – informatiebeheer.

Probleemoplossend denken

Calamiteitenplannen opstellen

Planning

Budgetbeheer

Fondsenwerving – bijv. projectsubsidies in de wacht slepen

© Griet Kockelkoren

TAKEN zijn zowel UITVOEREND, ONDERSTEUNEND, als AANSTUREND

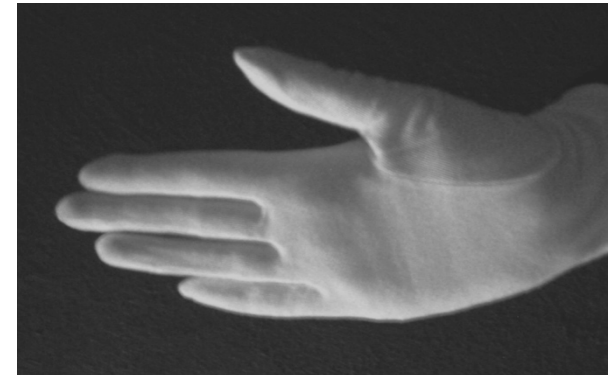
Persoonlijke veiligheid – risico-objecten en materialen identificeren

Koerierschap bij bruiklenen en uitvoeren van alle nodige werkzaamheden die hier bij komen kijken.

Argumenteren en onderhandelen bij verzekeringskwesties.

Opstellen conditierapporten voor conditie-evolutie in het kader van preventieve conservering, maar ook in het kader van actieve conservatie en bij bruiklenen....

Intern en extern ambassadeur zijn.

© Griet Kockelkoren

Deze lijst van taken en processen is niet volledig of limitatief, eerder een illustratieve greep uit de complexiteit, veelomvattendheid en raakpunten van alles wat behoud en beheer – preservering/conservering van collecties aanbelangt in erfgoedinstellingen.

Deze taken moeten uiteraard ook gekoppeld worden aan competenties en middelen (zowel materialen, infrastructuur als mensen en tijd) en aangepast aan de noden en werking van elke collectie en instelling op zich

Enkele nuttige links:

<http://www.faronet.be/e-documenten/spectrum-n-standaard-voor-collectiemanagement-musea-versie-10>

<http://www.faronet.be/e-documenten/nuttige-links-ivm-behoud-en-beheer-van-materieel-erfgoed>

http://www.iccrom.org/pdf/ICCROM_01_Teamwork_en.pdf

(internationale) modellen zijn één ding, maar hoe zit het met de werking in onze Vlaamse instellingen?

